

Тетяна Олександрівна Лукіна

*д-р держ.упр., професор, головний науковий співробітник відділу
моніторингу та оцінювання якості загальної середньої освіти,
Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України,
вул. Січових стрільців 52-д. м. Київ, Україна*

**ТЕСТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
ВИПУСКНИКІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ У ПРОФЕСІЙНІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА:
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ**

Сучасні суспільно-економічні трансформації викликають необхідність перегляду переліку компетентностей, які складають основу професійної діяльності фахівця будь-якої сфери, у тому числі й освіти. Вирішальною умовою у такому відборі компетентностей є намагання якнайкраще забезпечити конкурентоспроможності педагога, сформувати високий рівень володіння різноманітними освітніми технологіями та інноваціями, які дозволяють реалізувати основні завдання сучасної школи. На сьогодні акцент робиться на застосуванні в освітньому процесі насамперед високотехнологічних методик, які дають можливість вчителю здійснити особистісно-зорієнтоване навчання, засноване на компетентнісному та інтегрованому підходах до навчання, виховання і розвитку учнів.

Оцінювання навчальних досягнень, як один з вирішальних етапів реалізації освітнього процесу, відіграє надзвичайно велике значення не лише у предметній підготовці учня, а й у формуванні в нього відчуття справедливості та відповідальності за результати навчання. У зв'язку з цим все більш широкого застосування здобувають різноманітні інноваційні освітні технології, серед яких одне з центральних місць належить тестовим технологіям оцінювання і навчання. Дана проблематика була у полі зору багатьох дослідників, які вивчали як теоретичні засади тестології, так і практичні аспекти застосування тестових технологій у процесі навчання (В.

Аванесов, А. Анастасі, І. Булах, Г. Голуб, Ю. Жук, Л. Крокер, Т. Лукіна, О. Ляшенко, Дж. Фішер та ін.)

Тестові технології міцно увійшли у вітчизняну практику організації навчальних занять, проведення підсумкового і поточного контролю, у тому числі й при проведенні державної підсумкової атестації, проте, далеко не завжди отримані результати оцінювання задовольняють як вчителів, так і учнів [2; 4, с. 28 – 72; 5, с. 28 – 45]. Однією з основних причин такої ситуації, на наш погляд, є недостатній рівень компетентності вчителя (викладача), його обізнаності з основами тестології, правилами складання і використання тестових завдань різних форматів, шкалювання та інтерпретації отриманих результатів. Проведені нами дослідження щодо рівня сформованості відповідної компетентності вчителя, що здійснювалися на базі курсів підвищення кваліфікації при ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» (297 осіб), виявили наявність і поширеність характерних стереотипів щодо загальних правил і алгоритмів побудови тестових завдань найбільш поширених форматів (з вибором однієї або кількох правильних відповідей, на встановлення правильної відповідності) та оцінювання результатів їх виконання. Отримані емпіричні дані в цілому свідчать про необхідність запровадження спеціального навчання педагогів основам педагогічних вимірювань [1; 3] шляхом включення до магістерських освітніх програм повноцінних навчальних дисциплін «Основи тестології», «Педагогічні вимірювання», а в системі післядипломної освіти – проведення тренінгів, спецкурсів з цих питань.

Необхідність підвищення професійної компетентності вчителя щодо застосування тестів у навчальному процесі пов'язана також із запланованою зміною форми проведення державної підсумкової атестації випускників основної школи. На нашу думку, основними підставами для зміни формату проведення цього виду атестації є:

необхідність посилення вимірювальних властивостей (можливостей, здатностей) тестових матеріалів, що розробляють вчителі власноруч

(авторські тести), шляхом застосування валідних сертифікованих (стандартизованих) тестів з перевіреними (підтвердженими) характеристиками тестових завдань;

зменшення впливу суб'єктивних чинників (емоційного стану, рівня професійної компетентності вчителя) на якість тестів під час їх розроблення і, відповідно, результати оцінювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булах І.Є. Створюємо якісний тест : навчальний посібник / І.Є. Булах, М.Р. Мруга. – К. : Майстер-клас, 2006. – 160 с.

2. Лукіна Т.О. Технологія розробки тесту для вимірювання навчальних компетентностей слухачів: Методичні рекомендації до організації та проведення тренінгу для викладачів обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій / Т.О. Лукіна. – Луцьк: СПД Галяк Жанна Володимирівна, 2013. – 40 с.

3. Лукіна Т.О. Педагогічна діагностика: завдання, методи, інструменти : навчально-методичні матеріали до модуля / Т. О. Лукіна. – К. : К.: Експрес-об'ява, 2007. – 60 с.

4. Методика і технології оцінювання діяльності загальноосвітнього навчального закладу: посібн. / ав.: Ляшенко О. І., Лукіна Т.О., Булах І.Є., Мруга М.Р. – К.: Педагогічна думка, 2012. – С. 28 – 72.

5. Тестові технології оцінювання ключових і предметних компетентностей учнів основної і старшої школи: Монографія / За ред. Ляшенко О.І., Жука Ю.О. – К.: Педагогічна думка, 2014. – 200 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://undip.org.ua/news/library/monografii_detail.php?ID=3053.